

מז התלמוד

סדר נשים

מסכת כתובות, דף מ"ט

כי הווה אתו לקמי דרב חסדא. אמר להו: כפו ליה
אסינתא בציבורא. וליקום ולימא: עורבא בעי בניה.
וההוא גברא לא בעי בניה.

כפו ליה אסינתא - הפכו מכתשת על פיה
(כדי שיעמוד עליה)

עורבא - עורב

בעי - רוצה

הסבר: כאשר הביאו לרב חסדא אדם שלא היה מוכן
לפרנס את ילדיו הקטנים, אמר להם: העמידו אותו
במקום גבוה בציבור, שיעמוד ויכריז לפני כולם: "אפילו
עורב רוצה בנים, ואילו אני לא רוצה ילדים", וכך מתוך
הבושה יסכים לפרנס אותם.

| על המפה

שכונת נווה צדק ביפו

נווה צדק היא שכונה ביפו. היא נוסדה בשנת 1887
על ידי יהודים שרצו לגור מחוץ לצפיפות שבעיר יפו,
והייתה השכונה הראשונה שנבנתה מחוץ לחומות
העיר. השכונה נוסדה על ידי חברת "עזרת ישראל"
שבראשה אלעזר רוקח. בתחילת המאה ה-20 גרו
בנווה צדק סופרים ואנשי רוח רבים, ביניהם הרב
קוק, ש"י עגנון, דבורה בארון, נחום גוטמן ואחרים.
לאחר הקמת המדינה התיישבו בשכונה עולים
רבים, אך היא נעשתה ענייה ומוזנחת והוחלט להרוס
את רובה. בשנות
ה-80 של המאה
ה-20 החלה מגמה
של חזרה לשכונה,
ובתים רבים שופצו
ונבנו מחדש.

גנות נווה צדק (Wikipedia, מיכאלי).

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת
הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי,
עלונים שבועיים, עלונים יהודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל,
ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד.
מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם.
תלמוד ישראלי - מפגשים דורות,
מחברים עולמות.

סדר נשים | מסכת כתובות מ"ו-נ"ב
פרשת ראה | כ"ד - ל' באב (27-21 לאוגוסט)

דף מ"ו: שני סוגי התחייבות לבית המקדש

כשביית המקדש היה קיים, יכול היה אדם לתרום ממון לבית המקדש, עבור
הוצאות שונות, ולהתחייב בהתחייבות שונות, למשל:

"דמי עלי" - אם אדם אמר **"דמי עלי"**, כלומר, אני רוצה לתת לבית המקדש
את הסכום שהגוף שלי שווה, היו בודקים כמה כסף שווה האיש הזה אם רוצים
למכור אותו לעבד, ואת הסכום הזה עליו להביא לבית המקדש.

"ערכי עלי" - אם אדם אמר את המילים **"ערכי עלי"**, כלומר, אני מתחייב לתת
לבית המקדש את הערך שלי, יש תשלום קצוב שנקבע מראש, ולא משנה כמה
באמת שווה האדם שנדר. פרשה זו מכונה **"פרשת ערכין"** ובה נקבע למשל,
כי איש מגיל עשרים ועד גיל ששים נשאר **"ערכי עלי"**, צריך להביא חמישים
שקלי כסף, בין אם הוא בריא, בין אם הוא חולה.

מחבר ספר "החינוך" כותב, כי על האדם להקפיד ביותר לקיים את הבטחותיו,
שהרי בכוח הדיבור האדם מיוחד ונעלה מיתר בעלי החיים, ולפיכך עליו להקפיד
על כל מה שהוא אומר.

דף מ"ז: נכסי מלוג

ישנם נכסים הנקראים **"נכסי מלוג"**. מהם הנכסים הללו?

כשבעל ואישה נישאים, כל אחד מביא איתו רכוש. למשל, לפעמים לאישה יש
קרנע השוכת לה. גם לאחר שהיא נישאת לבעלה, הקרנע עדין שוכת לה. אבל,
חכמים תיקנו, שהבעל יהנה מהרווחים של הקרנע. למשל, הבעל יכול להשכיר
את הקרנע ולקבל את כסף השכירות, או לעבוד באדמה זו ולגדל עליה פירות.
כנגד זה תיקנו חכמים, שאם האישה נשבתה, הבעל חייב לשלם כסף כדי לפדות
אותה. מה פירוש המילים **"נכסי מלוג"**? **"מלוג"** היא מילה ארמית שפירושה
"תלישה", **"לתלוש"**. למשל, הפעולה של תלישת שטרות מראש הבהמה מכונה
"מליגת הראש" ("הערוך" ערך "מלג"). עתה אנו מבינים, כי **"נכסי מלוג"** הם נכסים
ששייכים לאישה, אך הרווחים נתלשים, נלקחים מן האישה, ושוכים לבעל.

דף מ"ח: בית הדין גובה צדקה

כל תושבי העיר חייבים לשאת בחובות המוטלים על בני העיר, ואם למשל,
בית דין קבע כי בני העיר צריכים לסייע לאחד התושבים הנמצאים במצוקה
ולתת לו צדקה - כל מי שגר בעיר צריך לתת צדקה לאותו אדם.

אם אחד התושבים בעיר איבד את שפיותו, **גם במקרה כזה בית הדין גובה כסף
לצדקה מנכסיו**, מפני שאנו מניחים שאם הוא היה שפוי וצלול בנדיה היה רוצה
להשתתף במצות הצדקה, שגדולה וחשובה היא, ולכן מטכים אותו במצוקה הזו.

דף מ"ט: נדודיה של הסנהדרין הגדולה

מקום מושבה של הסנהדרין הגדולה היה בלשכת הגזית שבבית המקדש.

הסנהדרין הגדולה היא בית הדין הראשי של עם ישראל, שבו ישבו שבעים
ואחד גדולי ישראל ולפניו הובאו להכרעה שאלות וספקות שהתעוררו בהלכה
ובדיני התורה. **ארבעים שנים לפני שנחרב בית המקדש השני, נלתה הסנהדרין
הגדולה ממקומה וכבר לא ישבה בלשכת הגזית**, ומאז אף בית דין כבר לא
יכול היה לדון "דיני נפשות". כלומר, בתי הדינים שבכל ארץ ישראל לא היו

המשך בעמוד 4 <

חברותא

מתפלפלים

לפניכם אירוע שיעור דיון סוער:

במשפחת כהן נערכו כולם בהתרגשות לקראת תחילת שנת הלימודים החדשה. חלק מהילדים ביקשו מההורים לקנות להם ילקוט חדש ועוד כל מיני אביזרים וציוד חדש שחלקו יקר, הנדרש לבית הספר. הבקשה הזו של הילדים עוררה דיון משפחתי סוער.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שאם הציוד משנה שעברה או מהאחים האחרים הוא במצב טוב, אין כל סיבה לא להשתמש בו. צריך להתחשב גם המצב הכלכלי של ההורים, ולא יקרה שום דבר אם הילדים יבואו לבית הספר עם תיק וציוד נוסף שהוא לא דווקא חדש, אבל הוא בסך הכל במצב טוב.

מצד אחד:

חלק מהילדים טענו שהם רוצים לבוא לשנת הלימודים החדשה עם ציוד חדש וכל מה שצריך שיהיה גם חדש, והם לא רוצים לבוא עם תיק משנה שעברה, או תיק מאח אחר. חלק משנה חדשה זה ציוד חדש, גם אם זה עולה יותר כסף.

ו...אה
?עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתמפלפלתם עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

★ | מן ההסטוריה

ייסוד ישיבת "מרכז הרב"

הישיבה המרכזית העולמית, המכונה ישיבת "מרכז הרב", נוסדה בשנת תרפ"ד על ידי הרב קוק, שאיפתו של הרב קוק הייתה ששיבה זו תצמיח גדולי תורה שיהיו בקיאים בכל תחומי היהדות וגם בחוכמות העולם. הישיבה הוקמה בבית הרב קוק בירושלים, שנבנה על ידי הנדיב הארי פישל. לימדו בה הרב הנזיר, הרב חרל"פ, הרב יצחק אריאלי ואחרים. בתחילה למדו בה כמה עשרות תלמידים, אך קשיים כלכליים מנעו ממנה להתרחב. בשנת תשכ"ה עברה הישיבה לקריית משה, ובשנת תשל"ה לבניין הנוכחי. כיום לומדים בישיבה כ-600 תלמידים, ורבנים רבים וחשובים יצאו מתוכה.

בית הרב קוק, שבו שכנה הישיבה מהקמתה בשנת תרפ"ד (1924) ועד שנת תשכ"ד (1964) (Wikipedia, DMY)

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

ראש חודש אלול

חודש אלול נחשב לזמן שבו מתחילים להתכונן לקראת הימים הנוראים, ראש השנה ויום כיפור. בחלק מהעדות נוהגים להתחיל לומר סליחות בראש חודש אלול, וממשיכים עד ערב יום כיפור. ימים אלה מתאימים לחשבון נפש ולבקשת סליחה ממי שפגענו בו.

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי - קהילת 'שבת אחים', רבבה.

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי היא הדמות במרכז הציור ומה היה תפקידה הציבורי הבכיר?
- 2 איזו ישיבה היא הקימה?
- 3 אילו ספרים בין היתר היא כתבה?
- 4 איך הדמות קשורה ליפז?

יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, לֹא אֶלֶּל לֹא אֶלֶּל יִי
 יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, לֹא אֶלֶּל לֹא אֶלֶּל יִי
 יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, לֹא אֶלֶּל לֹא אֶלֶּל יִי
 יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, לֹא אֶלֶּל לֹא אֶלֶּל יִי

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני?

1. המוסד הרבני העליון בישראל.
2. הוקמה בשנת תרפ"א בחסות השלטון הבריטי.
3. הראשונים שעמדו בראשה היו הרב אברהם יצחק הכהן קוק והרב יצחק מאיר.
4. בסמכותה האחריות לתחום הנישואין והגירושין, בתי הדין הרבניים, הכשרות ועוד.

יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל, לֹא אֶלֶּל לֹא אֶלֶּל יִי

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260 ה'תרס"ו	5258 ה'תרס"ה	4900 ה'תר"ם	4800 ה'תר"ם	4650 ה'תרס"ה	4260 ה'תרס"ה
2019 שנת סיום השי"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינת ישראל	1969 ה'תשכ"ט אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 ה'תרצ"ז	1500 ה'תת"ק התעלה	1492 ה'רמ"ב גירוש ספרד	ה'רמ"ב	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת כתובות, דף מ"ט - נ"ב

יכולים לדון אדם למיתה, מפני שהתורה קובעת שרק בעת שמקום הסנהדרין הגדולה הוא בלשכת הגזית, יכולים לדון בכל הארץ דיני נפשות.

מאובנים שנים לפני חורבן בית המקדש, הסנהדרין הגדולה היתה קובעת את מקומה בעיר מגוריו של ראש הסנהדרין. לכן, במהלך ארבעים השנים הללו הסנהדרין עברה עשרה מקומות, כי בכל פעם שהתחלף ראש הסנהדרין מקום הסנהדרין הועתק לעיר מגוריו.

דף נ"א: תקנת אושא

במאמר הקודם למדנו כי הסנהדרין הגדולה נדדה ממקום למקום, סמוך לחורבן הבית. אחד המקומות הללו היה בעיר אושא שבגליל, ובשבת הסנהדרין באושה הם תיקנו תקנה שאדם לא יתן צדקה יותר מחמישית מכספו. כלומר, הרי יש מצוה לתת "מעט כספים" לצדקה, שאדם יתן עשירית מהרווחים שלו לצדקה. באושה תקנו שלא יתן יותר מחמישית. למשל, מי שהרוויח עשרת אלפים שקל, לא יתן יותר מאלפים שקל. מדוע? כי אם יתן יותר מחמישית, בסוף הוא בעצמו עלול להיות עני ויצדקק לחסדי הבריות.

דף נ"א: "אחריות נכסים"

ישנו מושג דיני הנקרא "אחריות נכסים". ראובן לוו כסף משמעון, והם כתבו שטר חוב עם עדים: "אני ראובן לוייתי אלף דולר משמעון" ועדים חתמו על השטר. בדרך כלל מוסיפים בשטר גם "אחריות נכסים". כלומר, שהנכסים של שמעון אחראים לשלם את החוב שלו. למשל, אם לראובן אין כסף לפרוע את ההלוואה, רשאי שמעון לגבות אחד מהנכסים של ראובן, אפילו שראובן כבר מכר את הנכס לאדם אחר. במקרה שצוה שמעון ניקש אל הקונה ואומר לו: מצטער מאוד, אך על הנכס הזה יש לי אחריות נכסים ולכן עליך להעבירו אלי. כמובן, שראובן חייב להחזיר לך את הכסף ששילמת לו בעד הנכס.

בתלמוד לומדים על המקרה הבא: ראובן ושמעון שכחו לכתוב "אחריות נכסים" בשטר. האם ראובן יכול לומר לשמעון: "ראה, לא כתבנו 'אחריות נכסים' אז אתה לא יכול לגבות מנכסים שכבר מכרתי לאנשים אחרים?" הגמרא אומרת שכן, ימות מחלוקת תנאים בשאלה זו. רבי יהודה סובר שזוהי התפלה ראובן בעת ההלוואה לשעבר את נכסיו, ורק הסופר שכתב לכתוב זאת ולכן יש "אחריות נכסים". ואילו רבי מאיר חולק וסובר שבמקרה זה אין "אחריות נכסים".

דף נ"ב: פדיון שבויים

בדף זה לומדים הלכה הנוגעת למצות פדיון שבויים. אם יהודי נשבה בידי הגויים, מצוה גדולה לפדות אותו מהשבי. אם יש לאדם כסף לנתינת צדקה, עליו לתת את הכסף עבור פדיון שבויים, לפני כל צדקה אחרת. מי שיש באפשרותו לפדות

שבויים ומתעקב מלפדות אותם, נחשב כאילו הוא רוצח, מפני שהשבוי נמצא בסכנת נפשות וכל רגע של עיכוב עלול לגרום למותו. אף על פי כן תיקנו חז"ל, כי אם השוברים דורשים סכום גדול מדי עבור השבוי - אסור לפדות אותו, זאת מפני שאם יפדו אותו בממון כה רב, השוברים יתחילו לחטוף יהודים רבים כדי להרוויח כסף רב. לכן תיקנו שיש לשחרר שבוי ולפדותו רק אם הסכום שהשוברים דורשים אינו גבוה מדי. כך למשל, אחד מגדולי רבני אשכנז לפני שבע מאות שנה, המהר"ם מרוטנבורג, נכלא בבית הסוהר על ידי השלטונות, והוא אסר על היהודים לשחררו בממון רב, ובסופו של דבר הוא נפטר בבית הכלא.

דבר תורה

בפרשתנו מופיע האיסור שלא לגרוע או להוסיף על המצוות - "כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו".

כולנו מבינים מדוע לעשות פחות ולהחסיר ממה שציווה ה' זה לא טוב, שהרי יש בכך זלזול וקלות ראש ביחס למצוות. אך מדוע ההוספה מעבר למה שה' ציווה היא שלילית ואסורה?

על כך יש להשיב שעיקר עניינן של המצוות - הוא השמיעה לציווי של ה' כפי שהוא. מנקודת המבט של שמיעה וקיום לדבר ה' - אין הבדל בין אדם שמחסיר לאדם שמוסיף - בשניהם הוא לא שמע ועשה את מה שהוטל עליו. לפיכך גם ההוספה, שלעיתים נראית חיובית, יש בה משום חוסר הקשבה לדבר ה', ולכן גם היא נאסרה.

פתרו את ההגדרות הבאות, שהתשובות לכולן מורכבות מאותן 3 אותיות, בסדר שונה:

1. בעל חיים מדברי -

2. תלש -

3. שתה -

4. כלי המשמש לקציר -

5. דמות אדם -

(סלג' זלג' זלג')
(זלג' זלג' זלג')

שאלות השבוע

- מה פירוש המילה "למלוג"?
- מהו המקום היחיד בו אפשר לדון דיני נפשות?
- מה הסכום הגבוה ביותר שאפשר לתת לצדקה?

בין הפתרונות הנכונים תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

